L-ISTUDJI SOĊJALI

Sillabu għat-Tielet Sena Sekondarja (Ġenerali u *Option*)

Id-Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Id-Dipartiment tal-Kurrikulu u eLearning

George A. Said-Zammit
Anthony Borg
Brian Chircop
Astrid J. Tonna
Lana Turner
Therese M. Vella

Programm tal-Istudji Soċjali għat-Tielet Sena Sekondarja (Klassijiet Ġenerali u *Option*)

1. Razzjonal

Dan il-programm ta' studju jew sillabu jkompli jibni fuq il-bażi li tkun ingħatat fl-Ewwel u t-Tieni Sena tal-Iskola Sekondarja bil-ħsieb li jsaħħaħ il-ħiliet u l-attitudnijiet ċiviċi marbuta mal-ħajja tal-istudenti-ċittadini responsabbli f'soċjetà demokratika. L-Istudji Soċjali għandu jwassal għal għarfien aħjar tal-ħajja soċjali u għal aktar effiċjenza fl-impenn ċiviku. Għarfien soċjali jfisser tagħrif sħiħ tal-aspetti soċjali tal-ħajja tal-bniedem – relazzjonijiet bejn il-bnedmin u bejn dawn u l-ambjent, id-diversità tal-kulturi, il-bixriet fl-imġiba tal-bniedem li jista' jinfluwenza d-direzzjoni tas-soċjetà lejn futur aħjar. L-effiċjenza ċivika, mill-banda l-oħra, hi msejsa fuq dawk il-ħiliet, il-valuri u l-attitudnijiet li jnisslu fl-individwu l-motivazzjoni meħtieġa biex jipparteċipa b'mod attiv fil-ħajja tal-komunità.

2. Oġġettivi

L-għanijiet ta' dan is-sillabu huma dawn li ġejjin:

1. Jagħti tagħrif korrett u aġġornat fuq ġrajjiet u proċessi soċjali li jkunu qed iseħħu fis-soċjetà kontemporanja u li jkunu ta' interess għall-istudenti;
2. Jintroduċi, ifiehem, u japplika kunċetti tal-Istudji Soċjali bażiċi;
3. Jiżviluppa fl-istudenti il-ħiliet ta' osservazzjoni, investigazzjoni u interpretazzjoni;
4. Inissel fl-istudenti sens ta' parteċipazzjoni fil-ħajja soċjali, rispett lejn id-drittijiet tal-oħrajn, u apprezzament ta' kulturi differenti;
5. Jikkultiva għarfien kritiku dwar żviluppi riċenti f'kuntest lokali, Ewropew u internazzjonali, u
6. Jgħin lill-istudenti biex japplikaw oqsma ta' għerf fil-ħajja personali tagħhom.

3. Strateġiji

L-għalliem għandu jippreżenta l-lezzjonijiet b'mod stimulanti u interessanti biex l-istudenti jifhmu aħjar il-kunċetti li jkunu qegħdin jiġu spjegati. Jeħtieġ ukoll li fix-xogħol li jingħata lill-istudenti jinżamm bilanċ bejn il-komponenti differenti, li huma:

1. *Għerf u fehma*

Waqt il-kors tal-Istudji Soċjali l-istudenti jiġu mħarrġa biex:

- Juru għarfien u fehma dwar *issues* soċjali kontemporanji, b'mod partikolari fejn jirrigwarda s-soċjetà Maltija f'kuntest Ewro-Mediterranju u globali;
- Juru l-fehma tagħhom dwar kif is-soċjetajiet jiżviluppaw permezz tal-interazzjoni bejn l-istituzzjonijiet soċjali u l-imġiba tal-bniedem, u
- Juru fehma dwar kunċetti, ideat, u prinċipji tal-Istudji Soċjali, u kif dawn jistgħu jiġu applikati fil-ħajja personali tagħhom.

2. *Ħiliet*

Waqt il-kors tal-Istudji Soċjali l-istudenti jiġu mħarrġa biex:

- Japplikaw l-għerf tagħhom f'sitwazzjonijiet ta' ħajja reali;
- Jinterpretaw dejta, kemm miktuba u/jew grafika, u
- Jippreżentaw argument loġiku bl-użu tat-terminoloġija korretta.

3. *Valuri u attitudnijiet*

Waqt il-kors tal-Istudji Soċjali l-istudenti jiġu mħarrga biex:

- Juru li huma konxji dwar *issues* li jikkonċernaw l-inugwaljanza bejn is-sessi, kif ukoll dwar diskriminazzjoni politika, reliġjuża u razzjali;
- Juru kif opinjonijiet u valuri differenti jaffettwaw il-ħajja tagħna ta' kuljum f'soċjetà multikulturali, u
- Juru rispett u solidarjetà lejn is-soċjetà sħiħa.

4. X'Se Ngħallmu?

Qed jiġu proposti diversi temi b'implikazzjonijiet soċjali. Il-firxa wiesgħa ta' dawn it-temi jew aħjar, *issues*, hi maħsuba għall-klassijiet ġenerali u għal dawk li jieħdu l-Istudji Soċjali bħala suġġett speċjali, kif indikat fis-sillabu. It-temi f'dan is-sillabu għandhom iservu ta' bażi u tħejjija għall-eżami taċ-ĊES fl-aħħar tal-kors sekondarju, u għaldaqstant huma relatati mas-sillabu tal-Istudji Ambjentali (fil-każ tal-Klassijiet Ġenerali) u tal-Istudji Soċjali (fil-każ tal-Klassijiet *Option*) taċ-ĊES.

SOCIAL STUDIES

IT-TIELET SENA SEKONDARJA (KLASSIJIET ĠENERALI)

TEMI: Sitwazzjonijiet Soċjali jew *Issues* li l-istudenti f'dan il-livell huma mistennija li jiddiskutu:

Tema	Noti	Riżultati fil-Mira	Referenza
1. Iċ-Ċittadin – Valuri Ċiviċi, Ħiliet Soċjali	• Definizzjoni ta' ċittadin? • Il-proċess ta' soċjalizzazzjoni: normi u valuri ċiviċi bħala mezz ta' għaqda soċjali. • Ir-rwoli li kull persuna għandha fis-soċjetà lokali, nazzjonali u globali. • Bilanċ bejn drittijiet u dmirijiet. • Kontroll soċjali permezz ta' sanzjonijiet pożittivi u negattivi.	L-istudenti • Jifhmu x'inhi soċjetà u x'jagħmel persuna biex tkun ċittadin. • Jagħmlu differenza bejn normi u valuri u japplikaw it-teorija f'kuntest prattiku. • Jispjegaw x'inhi għaqda soċjali billi jagħtu eżempji mill-ħajja tagħhom ta' kuljum. • Juru kif bħala membri ta' komunità huma għandhom diversi dmirijiet u drittijiet. • Juru d-differenza bejn identità lokali, nazzjonali, Ewropea u globali permezz ta' eżempji. • Jispjegaw x'inhu kontroll soċjali u juru d-differenza bejn sanzjonijiet pożittivi u negattivi.	**Sillabu taċ-ĊES Studji Ambjentali: Tema 1 – Id-Dinja: id-Dar Tagħna (Is-Soċjetà Umana)**
2. Il-Komunità Lokali	• Definizzjoni ta' komunità lokali. • Il-persuni li jgħixu fi ħdan il-komunità (it-tfal, iż-żgħażagħ, l-anzjani, persuni bi ħtiġijiet diversi). • L-istituzzjonijiet fi ħdan il-komunità: il-famlja, istituzzjonijiet reliġjużi, edukattivi, soċjali, tas-saħħa, politiċi, legali, kulturali, u sportivi. • Ir-relazzjonijiet soċjali bejn dawn l-	L-istudenti • Jifhmu x'inhi komunità lokali. • Juru li l-komunità hija magħmula minn persuni differenti, u li dawn kollha għandhom rwol importanti fis-soċjetà. • Jispjegaw ir-rwol ta' diversi istituzzjonijiet fi ħdan il-komunità lokali u jagħtu eżempji konkreti biex juru kif dawn qed jgħinu fl-iżvilupp tal-komunità.	**Sillabu taċ-ĊES Studji Ambjentali: Tema 4 – Il-Komunitajiet Umani (Il-Komunità Lokali)**

	istituzzjonijiet/organizzazzjonijiet u l-individwu.	• Japplikaw l-idea ta' komunità f'esperjenzi reali biex juru kif persuna tista' tiżviluppa ruħha f'dawn l-istituzzjonijiet bil-kontribuzzjoni attiva tagħha.	
3. Il-Wirt Kulturali Malti	• Il-kultura bħala mod kif il-bniedem jgħix. • L-elementi ewlenin li jiffurmaw l-identità kulturali ta' poplu. • In-normi bħala mezz ta' koeżjoni soċjali fis-soċjetà Maltija. • Drawwiet marbuta mal-mod kif il-Maltin jiċċelebraw festi reliġjużi u mhux reliġjużi, ċelebrazzjonijiet familjari, u avvenimenti sportivi. • Ir-rwol tal-valuri (ir-rispett, l-opportunitajiet indaqs, u li naċċettaw id-differenzi ta' xulxin) fl-iżvilupp tas-soċjetà. • Elementi multikulutrali fil-kultura Maltija.	L-istudenti • Jifhmu x'inhi kultura. • Jifhmu u jispjegaw x'inhuma l-elementi ewlenin li fuqhom hija bbażata identità kulturali ta' poplu jew ta' pajjiż. • Jispjegaw kif in-normi tas-soċjetà Maltija jikkontribwixxu biex ikun hemm koeżjoni soċjali. • Jispjegaw eżempji differenti ta' drawwiet lokali marbutin mar-reliġjon, il-kultura, sports, u l-familja. • Juru permezz ta' esperjenzi reali l-importanza tar-rispett lejn xulxin, l-opportunitajiet indaqs u d-diversità. • Jispjegaw u janalizzaw kif in-normi u l-valuri tas-soċjetà jinbidlu maż-żmien. • Jispjegaw x'inhi soċjetà multikulturali u janalizzaw kif il-kultura Maltija qed isir dejjem iżjed multikulturali.	**Sillabu taċ-ĊES Studji Ambjentali: Tema 4 – Il-Komunitajiet Umani (Il-Wirt Kulturali Malti)**
4. L-Edukazzjoni Tul il-Ħajja	• L-edukazzjoni bħala dritt fundamentali tal-bniedem. • L-iżvilupp tar-riżorsi umani f'Malta. • L-edukazzjoni bħala mezz tal-iżvilupp tar-riżorsi umani. • L-importanza tal-edukazzjoni tul il-ħajja. • L-immaniġġjar tar-riżorsi umani u l-	L-istudenti • Juru li jafu x'inhi edukazzjoni u jifhmu l-importanza tagħha bħala dritt fundamentali tal-bniedem. • Jifhmu l-vantaġġi tal-edukazzjoni tul il-ħajja u l-importanza tagħha. • Jispjegaw kif l-edukazzjoni tgħin biex jitjiebu r-riżorsi umani tal-pajjiż.	**Sillabu taċ-ĊES Studji Ambjentali: Tema 2 – L-Immaniġġjar tar-Riżorsi (Ir-Riżorsi Umani)**

	implikazzjonijiet tiegħu (l-istituzzjonijiet, is-servizzi soċjali, ix-xogħol).	• Janalizzaw kif ir-riżorsi umani f'Malta ġew żviluppati matul l-aħħar ħamsin sena. • Jiddiskutu kif l-immaniġġjar tar-riżorsi umani jħalli impatt fuq istituzzjonijiet differenti, is-servizzi soċjali u x-xogħol.	
5. Lejn Edukazzjoni u Paċi Globali	• L-edukazzjoni li twassal għal ċittadinanza globali. • L-iżvilupp taż-żgħażagħ f'ċittadini globali. • L-impenn tal-iskejjel u l-għalliema biex iħarrġu lill-istudenti f'ħiliet ta' ċittadinanza globali. • Eżempji partikulari ta' prattika tajba fl-iskejjel: Ekoskola, Ġimgħa għal Edukazzjoni Globali (*Global Education Week*), Żgħażagħ Ġurnalisti għall-Ambjent (*Young Reporters for the Environment*), proġetti ta' *Comenius* u *e-Twinning*. • Il-kontribut ta' Malta fil-proċess ta' paċi fl-Ewropa u fir-reġjun tal-Mediterran mill-Indipendenza lil hawn.	L-istudenti • Jifhmu x'inhi ċittadinanza globali u kemm din hija rilevanti għaż-żgħażagħ tal-lum. • Japplikaw it-teorija fil-prattika biex jispjegaw kif l-iskejjel u l-għalliema qed jgħinuhom b'mod attiv biex isiru ċittadini globali. • Jispjegaw il-vantaġġi li proġetti edukattivi fl-iskejjel u bejn l-iskejjel ikollhom biex iż-żgħażagħ irawmu mentalità ta' ċittadinanza globali. • Jispjegaw u janalizzaw ġrajjiet li fihom Malta kienet ta' kontribut għall-paċi fil-Mediterran u fl-Ewropa, pereżempju l-Laqgħat tal-5+5 u l-involviment ta' Malta fil-kunflitt tal-Libja.	**Sillabu taċ-ĊES Studji Ambjentali: Tema 1 – Id-Dinja: id-Dar Tagħna (Is-Soċjetà Umana)**

SOCIAL STUDIES

IT-TIELET SENA SEKONDARJA (KLASSIJIET *OPTION*)

TEMI: Sitwazzjonijiet Soċjali jew *Issues* li l-istudenti f'dan il-livell huma mistennija li jiddiskutu:

Tema	Noti	Riżultati fil-Mira	Referenza
1. L-individwu bħala ħlejqa soċjali	• Il-persuna bħala individwu uniku u jien min jien. • Il-persuna bħala ħlejqa soċjali – l-ebda bniedem m'hu gżira. • Il-persuna bħala membru fil-komunità. • L-imġiba soċjali: interazzjoni, relazzjonijiet, kunflitti, indipendenza u interdipendenza. • Is-soċjetà ċivili.	L-istudenti • Juru xi tfisser li tkun persuna unika. • Jispjegaw għaliex kull bniedem għandu bżonn li jgħix f'komunità. • Jispjegaw ir-rwol tal-persuna fil-komunità. • Jispjegaw x'inhuma interazzjonijiet soċjali u kif persuni differenti jistgħu jibnu jew jheddu relazzjonijiet bejniethom. • Juru d-differenza bejn indipendenza u interdipendenza billi jagħtu eżempji. • Jispjegaw xi tfisser soċjetà ċivili.	**Sillabu taċ-ĊES Studji Soċjali: Taqsima 1 – L-Individwu u s-Soċjetà (L-Individwu bħala Ħlejqa Soċjali)**
2. Il-Komunità Lokali	• Definizzjoni ta' komunità. • In-nies li jgħixu fi ħdan il-komunità (it-tfal, iż-żgħażagħ, l-anzjani, persuni bi ħtiġijiet diversi). • Ir-rwol ta' dawn il-membri differenti fi ħdan il-komunità u kif dawn jgħinu fil-bini u l-iżvilupp komunitarju. • Bidliet li saru fil-komunità lokali minn wara t-Tieni Gwerra Dinjija.	L-istudenti • Juru li l-komunità hija magħmula minn persuni differenti, u li dawn kollha għandhom rwol importanti fil-ħolqien ta' sens komunitarju. • Jispjegaw ir-rwol ta' diversi istituzzjonijiet fi ħdan il-komunità lokali u jagħtu eżempji konkreti biex juru kif dawn qed jgħinu fl-iżvilupp tal-komunita, pereżempju l-Kunsilli Lokali. • Japplikaw it-teorija soċjoloġika f'esperjenzi reali biex juru kif persuna tista' tiżviluppa ruħha f'dawn l-istituzzjonijiet bil-kontribuzzjoni attiva tagħha.	**Sillabu taċ-ĊES Studji Soċjali: Taqsima 1 – L-Individwu u s-Soċjetà (Soċjalizzazzjoni)**

		• Juru li fehmu li l-komunità hija ħajja u tinbidel maż-żmien.	
3. Iċ-Ċittadin – Valuri Ċiviċi u Ħiliet Soċjali	• Definizzjoni ta' ċittadin. • X'tistenna s-soċjetà miċ-ċittadini tagħha u x'jistenna ċ-ċittadin mis-soċjetà. • Id-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet Fundamentali tal-Bnedem: bilanċ bejn drittijiet u dmirijiet. • Normi u valuri bħala mezz ta' għaqda soċjali. • Identità lokali, nazzjonali, Ewropea u globali.	L-istudenti • Jagħtu definizzjoni ta' x'inhu ċittadin. • Jispjegaw x'inhu mistenni minn kull ċittadin fil-komunità li jgħix fiha u x'jistenna ċ-ċittadin mis-soċjetà. • Juru x'inhi d-differenza bejn normi u valuri u kif dawn iwasslu għall-għaqda soċjali. • Juru d-differenza bejn u jispjegaw x'inhi identità lokali, nazzjonali, Ewropea u globali.	**Sillabu taċ-ĊES Studji Soċjali: Taqsima 1 – L-Individwu u s-Soċjetà (L-Individwu bħala Ħlejqa Soċjali)**
4. Is-Soċjalizzazzjoni	• Definizzjoni ta' soċjalizzazzjoni. • Tipi differenti ta' soċjalizzazzjoni: primarja u sekondarja. • L-aġenti tas-soċjalizzazzjoni: il-familja, ir-reliġjon, l-iskejjel, il-*peer group*, il-mass media, u l-post tax-xogħol. • Is-soċjalizzazzjoni fis-soċjetà moderna: il-klassi soċjali, il-ġeneru, l-età, u gruppi etniċi. • Id-devjanza, il-kriminalità u l-kontroll soċjali u l-użu ta' sanzjonijiet.	L-istudenti • Jifhmu u jispjegaw x'inhi soċjalizzazzjoni. • Jużaw it-teorija f'esperjenzi reali biex juru d-differenza bejn soċjalizzazzjoni primarja u sekondarja. • Jispjegaw l-importanza u r-rwol tal-aġenti tas-soċjalizzazzjoni. • Jispjegaw termini soċjoloġiċi bħalma huma: klassi soċjali, ġeneru u gruppi etniċi. • Japplikaw it-teorija soċjoloġika f'esperjenzi jew eżempji mis-soċjetà kontemporanja sabiex juru li fehmu xi tfisser persuna devjanti. • Janalizzaw xi jwassal biex persuna tirrikorri għall-kriminalità. • Jispjegaw x'inhu kontroll soċjali u kif dan jinżamm permezz ta' sanzjonijiet pożittivi jew negattivi.	**Sillabu taċ-ĊES Studji Soċjali: Taqsima 1 – L-Individwu u s-Soċjetà (Soċjalizzazzjoni)**

5. Il-Gruppi	• Definizzjoni ta' x'inhu grupp. • Tipi differenti ta' gruppi u r-rwoli tagħhom (pereżempju *peer groups*, gruppi ta' pressjoni, gruppi ta' interess, gruppi etniċi). • L-iżvilupp ta' grupp. • Rwoli u kunflitti fil-grupp. • Konformità u non-konformità.	L-istudenti • Juru li jafu x'inhu grupp billi jagħtu eżempji. • Jispjegaw il-proċessi ewlenin li jwasslu għall-formazzjoni u l-iżvilupp ta' grupp. • Jispjegaw l-importanza li jkun hemm rwoli differenti fil-grupp u kif kunflitti bejn il-membri jistgħu jwasslu biex tissaħħaħ id-dinamika tal-grupp. • Juru d-differenza bejn konformità u non-konformità.	**Sillabu taċ-ĊES Studji Soċjali: Taqsima 1 – L-Individwu u s-Soċjetà (Il-Gruppi)**
6. Kulturi u Identitajiet	• Definizzjoni ta' kultura. • L-elementi ewlenin li jsawru l-kultura u jagħtu identità. • Eżempji ta' diversità kulturali (fil-familja, fil-komunità u fis-soċjetà ġenerali). • Is-sottokulturi. • Tibdil kulturali. • Il-kontinwità u l-bidla fil-kultura – tradizzjonali u moderna.	L-istudenti • Ifissru x'inhi kultura u jispjegaw l-elementi ewlenin li jsawwruha. • Jispjegaw il-vantaġġi tad-diversità kulturali f'ambjenti differenti. • Ifissru x'inhuma sottokulturi u jispjegaw kif dawn jiżviluppaw u jaffettwaw mhux biss lill-membri tagħhom stess, iżda wkoll lill-kultura dominanti. • Janalizzaw il-fatturi ewlenin li jwasslu għal tibdil fil-kultura. • Juru d-differenza bejn kultura tradizzjonali u moderna u jagħtu eżempji differenti biex juru kif dawn jinbidlu maż-żmien.	**Sillabu taċ-ĊES Studji Soċjali: Taqsima 1 – L-Individwu u s-Soċjetà (Kulturi u Identitajiet)**
7. Il-Familja	• Tipi differenti ta' familja (tradizzjonali, simetrika, patrijarkali, matrijarkali). • Ir-rwoli, ir-responsabbiltajiet u d-drittijiet tal-membri tal-familja. • Il-funzjonijiet tal-familja (soċjali,	L-istudenti • Juru d-differenza bejn it-tipi differenti ta' familja. • Jispjegaw u jiddiskutu l-irwoli, ir-responsabbiltajiet u d-drittijiet tal-membri tal-familja.	**Sillabu taċ-ĊES Studji Soċjali: Taqsima 2 – L-Istituzzjonijiet Soċjali (Il-Familja)**

	edukattivi, ekonomiċi, sesswali, riproduttivi, u psikoloġiċi). • Forom ta' familji (nukleari, estiżi, estiżi modifikati, b'ġenitur wieħed, tal-istess sess, adottivi, koabitazzjoni). • Tipi ta' żwiġijiet (monogamija, poligamija, poliandrija, tal-istess sess). • Il-familja li qed tinbidel u miżuri favur il-familja. • Il-Liġi dwar il-Familja (1993) - (l-ugwaljanza bejn l-imsieħba, il-kunsens tal-ġenituri, teħid ta' deċiżjonijiet konġunti). • Il-Kummissjoni Nazzjonali dwar il-Familja.	• Janalizzaw il-funzjonijiet tal-familja. • Japplikaw it-teorija soċjoloġika biex jispjegaw u jiddiskutu forom differenti ta' familji. • Juru d-differenza bejn monogamija, poligamija, poliandrija u żwiġijiet tal-istess sess. • Janalizzaw il-fatturi ewlenin li qed iwasslu biex il-familja kontemporanja tinbidel. • Jispjegaw il-bidliet ewlenin li ġabet magħha l-Liġi dwar il-Familja tal-1993. • Jispjegaw ir-rwol tal-Kummissjoni Nazzjonali dwar il-Familja.	
8. L-Edukazzjoni	• L-edukazzjoni bħala dritt bażiku tal-bniedem. • Id-differenza bejn l-edukazzjoni u t-tagħlim. • Edukazzjoni tal-Istat u mhux tal-Istat. • Edukazzjoni formali, informali u nonformali. • Il-Kurrikulu Nazzjonali u l-kurrikulu moħbi. • Sistemi ta' edukazzjoni formali (skejjel tal-kindergarten, primarji, sekondarji, sekondarji ogħla, vokazzjonali, u għall-adulti). • Edukazzjoni inklużiva. • It-tagħlim għal tul il-ħajja. • Il-mobbiltà tal-istudenti u	L-istudenti • Jispjegaw għaliex l-edukazzjoni hija dritt bażiku. • Juru x'inhi d-differenza bejn l-edukazzjoni u t-tagħlim. • Jiddeskrivu u jispjegaw liema istituzzjonijiet fil-pajjiż ifornu servizzi ta' edukazzjoni. • Juru d-differenza bejn edukazzjoni formali, informali u nonformali, billi jagħtu eżempji mis-soċjetà Maltija. • Ifissru x'inhu kurrikulu nazzjonali u x'inhi d-differenza bejn dan u kurrikulu moħbi. • Jispjegaw livelli jew tipi differenti ta' edukazzjoni formali. • Jispjegaw il-vantaġġi li fl-iskejjel tagħna	**Sillabu taċ-ĊES Studji Soċjali: Taqsima 2 – L-Istituzzjonijiet Soċjali (L-Edukazzjoni)**

	opportunitajiet biex dawn jistudjaw barra minn pajjiżhom. • Definizzjoni ta' edukazzjoni għal ċittadinanza globali u kif iż-żgħażagħ jistgħu jiġu mgħallma jkunu ċittadini globali.	tingħata edukazzjoni inklużiva. • Ifissru x'inhi edukazzjoni għal tul il-ħajja u għaliex huwa importanti li f'soċjetà kompetittiva persuna tibqa' aġġornata ma' għerf u ħiliet ġodda. • Jagħtu eżempji konkreti ta' kif iż-żgħażagħ jistgħu jibbenefikaw minn programmi edukattivi barra minn pajjiżhom. • Jifhmu x'inhi ċittadinanza globali u kemm din hija rilevanti għaż-żgħażagħ tal-lum.	

SOCIAL STUDIES

5. Metodoloġija

Kull tema għandha tiġi żviluppata b'mod dettaljat u ppreżentata b'mod li tgħin lill-istudenti jifhmuha aktar. Għal dan il-għan, tista' titħaddem din il-proċedura:

1. Preżentazzjoni tat-tema.
2. Tifsir tat-tema fejn l-emfasi jkun fuq l-implikazzjonijiet soċjali, il-kunċetti soċjoloġiċi u l-proċessi soċjali.
3. Eżempji ta' **Informazzjoni, Ħiliet** u **Attitudnijiet** marbutin mat-tema u li huma mistennija mill-istudenti f'dan il-livell tal-kors sekondarju. L-għalliema għandhom jaraw li jilħqu dawn it-tliet oġġettivi (**Għarfien, Ħiliet** u **Attitudnijiet**) fil-lezzjonijiet li jkunu qed jittrattaw it-tema.
4. Minn żmien għal żmien u b'mod regolari, għandha ssir valutazzjoni tal-kontenut (jiġifieri, kemm għadu rileventi għall-istudenti) u tal-pedagoġija li tintuża.

6. L-Użu ta' Riżorsi Differenti u l-ICT

It-tagħlim tal-Istudji Soċjali jsir aktar interessanti u rilevanti għall-istudenti meta l-għalliem jagħmel użu minn riżorsi ta' tagħlim differenti. Fost dawn wieħed jista' jsemmi:

1. Riżorsi viżivi, bħal stampi, *cartoons*, u *video-clips* li jkunu jiffukaw fuq temi partikolari;
2. *Power-point presentations* li jistgħu jsiru kemm mill-għalliem kif ukoll mill-istudent;
3. Sorsi minn gazzetti, rivisti, u kotba adattati (lokali u/jew barranin), u
4. Websajts lokali u barranin.

Id-dinja tal-internet u l-kompjuter hija d-dinja tal-istudent tal-lum. Għalhekk, l-*interactive whiteboard* u l-internet fil-klassi huma meqjusa bħala għodda importanti fit-tagħlim tal-Istudji Soċjali.

7. Oġġettivi għall-Assessjar

L-assessjar għandu jittestja kemm l-istudenti jkunu kapaċi:

1. Jesprimu b'mod kreattiv fatti li jolqtu s-soċjetà Maltija f'kuntest Ewro-Mediterranju u internazzjonali;
2. Janalizzaw u jinterpretaw informazzjoni u dejta li tingħata lilhom f'sorsi differenti jew permezz ta' statistika;
3. Jużaw it-terminoloġija korretta li tapplika għall-Istudji Soċjali;
4. Japplikaw it-teorija soċjoloġika u l-ħiliet rilevanti f'kuntest prattiku u fil-ħajja personali tagħhom, u
5. Juru li huma aġġornati ma' dak kollu li qed jiġri madwarhom kemm lokalment kif ukoll internazzjonalment.

L-assessjar fl-Istudji Soċjali jista' jkun:

1. **Summattiv**: l-istudenti jagħmlu tipi differenti ta' eżerċizzji bħal *homework*, testijiet u eżamijiet biex jitkejjel il-livell ta' suċċess li huma jkunu kisbu f'parti partikolari ta' dan il-programm. Dan it-tip ta' assessjar jagħti indikazzjoni fejn l-istudent jista' jtejjeb l-għerf, il-ħiliet, u l-attitudnijiet tiegħu. Iċ-Ċirkulari CMeLD 136/2012 maħruġa mid-Dipartiment tal-Kurrikulu u eLearning fit-18 ta' Settembru 2012 tispjega kif il-karti tal-eżamijiet annwali tal-Istudji Soċjali jiġu mfassla.

Ix-xogħol li jingħata lill-istudenti għad-dar (*homework*) għandu jkun:

1. fuq bażi regolari u jkun rilevanti għal dak li huma jkunu tgħallmu;
2. varjat kemm jista' jkun (komponimenti, *source questions*, *objective questions*, eċċ);
3. differenzjat skont il-ħiliet differenti tagħhom;
4. rilevanti mal-Iskema tax-Xogħol u integrali għat-tagħlim tas-suġġett, u
5. il-korrezzjoni tax-xogħol tforni appoġġ pożittiv u formattiv għall-istudenti, filwaqt li tindika fejn l-istudent jista' jtejjeb il-ħiliet tiegħu.

2. **Formattiv**: l-istudenti jagħmlu eżerċizzji jew attivitajiet differenti li jgħinuhom jikbru u jiżviluppaw soċjalment u psikoloġikament. L-Istudji Soċjali huwa kors dwar is-soċjetà, għalhekk l-għalliem għandu jinkoraġġixxi attivitaijiet li jinvolvu l-parteċipazzjoni attiva tal-istudenti. Fost dawn hemm ir-*role play*, xogħol fi gruppi, *pair work*, u preżentazzjonijiet li jsiru mill-istudenti għall-istudenti. Dawn l-attivitajiet jistgħu jsiru mhux biss fil-klassi, iżda wkoll waqt *school assemblies*, funzjonijiet reliġjużi/ekumeniċi, *concerts*, attivitajiet tal-iskola, kif ukoll barra mill-iskola. L-assessjar formattiv jgħin lill-istudenti biex jitgħallmu jorganizzaw ruħhom, jaħdmu fi gruppi, jittolleraw l-ideat ta' xulxin, ikunu kapaċi jieħdu deċiżjoni, jikkomunikaw mal-oħrajn, u jirriflettu fuq dak li jkunu għamlu huma stess. Fuq kollox, dan it-tip ta' assessjar jgħin lill-istudenti biex ikunu ċittadini attivi fis-soċjetà tagħhom.

Qasam importanti ieħor ta' assessjar formattiv huma l-attivitajiet li jseħħu barra mill-iskola. Żjajjar f'istituzzjonijiet rilevanti, bħalma huma l-Qorti, il-Parlament, u l-Uffiċċju tal-Prim Ministru, fost oħrajn, jagħtu lill-istudenti esperjenza unika dwar kif l-istituzzjonijiet ewlenin tal-Pajjiż jiffunzjonaw f'soċjetà demokratika. Barra minn hekk, il-parteċipazzjoni attiva tal-istudenti fi proġetti bejn l-iskejjel għandha ċertament tiġi mħeġġa.

8. Referenzi Importanti

Baldacchino, G. (1999). *Ninvestigaw is-Soċjetà*. Malta: PEG.
Ċentru Fidi u Ġustizzja (2003). *Ibda Għix fid-Dinja- Ġabra ta' Informazzjoni u Attivitajiet dwar Problemi Soċjali*. Malta: Offset Press Ltd.
Chircop, B. (Ed.) (2011). *Studji Soċjali – Nifhmu l-Ġenn tas-Soċjetà*. Malta: BDL Publications
Gatt, A. (2008). *Ekwopedja*. Malta: Outlook Coop.

9. Qari Addizzjonali

Cutajar, J. & Cassar, G. (Eds.) (2009). *Social Transitions in Maltese Society*. Malta: Agenda.
Fiehn, T., Fiehn, J. & Miller, A. (2006). *Citizenship Studies for Key Stage 4 and GCSE*. London: Hodder Murray.
JRS Malta (2005). *Saħħa fid-Diversità - Riżorsi għall-Għalliema*. Malta: JRS Malta.
Macionis, J.J. and Plummer, K. (2008). *Sociology - A Global Introduction* (3rd edition). Pearson Education Ltd.
Moore, S. (2001). *Sociology Alive* (3rd edition). Gloucestershire: Nelson Thornes.
Wales, J. (2009). *Citizenship Today*. London: Harper Collins Publishing.

10. Kuntatt

Curriculum Centre Annexe,
Sarria Street,
Floriana FRN 1460,
Malta.
Tel. 2598 2608
Email: george.said.zammit@ilearn.edu.mt.
Websajt: www.curriculum.gov.mt